

MKN Pohjois-Suomi

Viljelytavat

Vuoroviljely, kumppanuuskasvit ja kateviljely
18.5.2026

Mervi Tiermas, MKN Pohjois-Suomi

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Olemme valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on

- ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen
- maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen
- yrittäjyyden tukeminen
- järjestötoiminta ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.

Toiminnallamme rakennamme kestävää, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa.

Tarkastelemme asioita suomalaisen maaseudun näkökulmasta kaupunkeja unohtamatta.

Kuka olen?

Mervi Tiermas, asiantuntija, luonnontuotteet ja kestävä kehitys

Pohjois-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset,
ProAgria Pohjois-Suomi

p. 044 431 4606, mervi.tiermas@mkn.fi

[Verkostoidutaan LinkedInissä!](#)

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
OULU

Sisältö

Vuoroviljely

Sekaviljely

Kateviljely

Kumppanuuskasvit

Vinkkejä tuholaistorjuntaan

Vuosikello suunnitteluun

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Viljelykierto

- Kiertoviljelyn ajatuksena on kasvattaa yksivuotisia hyötykasveja eri paikassa kuin edellisvuonna
- Saman kasvin toistuva käyttö houkuttelee tuholaisia ja rikkakasveja
- Kasveilla on luontainen tapa ravita tai köyhdyttää maata
- Köyhtyneeseen kasvualustaan istutetaan seuraavana kesänä kasveja, jotka sitovat maahan typpeä

Viljelykierto

- Helppo tapa toteutukseen on nelivuotinen viljelykierto
- Kasvit jaotellaan neljään ryhmään niiden ravinnontarpeen mukaan
- Suosi neljää selkeästi erillistä kasvupaikkaa
- Viljellyistä kasveista ja paikoista on hyvä pitää kirjaa kierron helpottamiseksi
- Suosi viljelykiertoa myös lavakauluksissa 😊

Viljelykierto

- **Ryhmä 1.** kerää maahan typpeä, parantaa ravinnetasapainoa: herneet, pavut (kaikki palkokasvit) ja viherlannoituskasvit
- **Ryhmä 2.** suosii ravinteikasta kasvualustaa: kaalit, kurkku ja kurpitsat
- **Ryhmä 3.** suosii keskiravinteista alustaa, kärsii liiallisesta typestä: porkkana, lanttu, punajuuri ja pinaatti
- **Ryhmä 4.** suosii niukkaravinteista kasvualustaa: retiisi, yrtit ja salaattit

Kiertoviljely

Huomioi kasvitaudit vuorottelemalla myös kasvisukuja:

- kaalikasvit
- sipulikasvit
- sarjakukkaiset kasvit (porkkana, tilli, palsternakka, selleri, persilja)
- koisokasvit (peruna, tomaatti)
- palkokasvit (herne, pavut, apilat)

Kumppanuuskasvit

- Kasvit viihtyvät joidenkin kasvien seurassa paremmin kuin toisten
- Tätä kutsutaan kasvikumppanuudeksi
- Valitsemalla kasville oikean kumppanin voit vähentää tuholaisten aiheuttamia vahinkoja
- Monet voimakastuoksuiset kasvit pitävät tuholaisia loitolla hajun avulla esim. sipulit, osa yrteistä, samettikukka
- Samettikukan juuristo erittää rikkipitoista ainetta

Samettikukka

- Yksivuotinen
- Esikasvatus
- Hallanarka
- Kestää jopa paahdetta
- Reunuskasvina kasvimaalla
- Kerää siemenet syksyllä talteen seuraavaa vuotta varten

Kumppanuuskasvit

- Hyviä kumppaneita:
 - kaali ja samettikukka
 - porkkana ja sipuli
 - tomaatti ja basilika
 - palsternakka ja retiisi
 - papu ja peruna
- Kolme superkumppania muille kasveille: kehäkukka, samettikukka ja valkosipuli

Puutarhakasvien kumppanuuskasvitaulukko

(Hyötykasviihdistys)

Kasvi	Hyvä naapuri	Huono naapuri
Herneet	Kurkku, salaattifenkoli, kaalit, salaatti, porkkana, retiisi, raparperi, punajuuri, selleri, maissi	Pensaspapu, peruna, purjo, salkopapu, tomaatti, sipuli
Kaalit	Pensaspapu, endiivi, vuonankaali, kurkku, salaattifenkoli, salaatti, mangoldi, porkkana, retiisi, retikka, raparperi, punajuuri, selleri, pinaatti, salkopapu, tomaatti	Peruna, sipuli
Kesäkurpitsa	Herne, maissi, pinaatti, salkopapu, salaatti, sipuli	Peruna, retikka, tomaatti
Kurkku	Pensaspapu, herne, salaattifenkoli, kaalit, salaatti, punajuuri, selleri, pinaatti, salkopapu, maissi, sipuli	Peruna, retiisi, retikka, tomaatti
Maissi	Pensaspapu, herne, kurkku, salaatti, pinaatti, tomaatti	Punajuuri, selleri
Nauris	Pensaspapu, herne, salaatti, mangoldi, palsternakka, selleri, pinaatti, salkopapu, tomaatti	
Pavut	Kurkku, peruna, kyssäkaali, salaatti, mangoldi, retiisi, retikka, raparperi, punajuuri, selleri, pinaatti, tomaatti	Herne, juuriselleri, porkkana, purjo, sipuli
Pinaatti	Pensaspapu, kurkku, peruna, kaalit, nauris, porkkana, palsternakka, retiisi, retikka, raparperi, selleri, salkopapu, tomaatti	Punajuuri, sipuli
Porkkana	Herne, kaalit, salaatti, mangoldi, purjo, retiisi, retikka, mustajuuri, selleri, pinaatti, tomaatti, sipuli	

Esimerkiksi:

Laari 1

Kesäkurpitsa (2 kpl)

Salaatti

Herne

Retiisi

Samettikukkia

Laari 2

Kesäkurpitsa (1 kpl)

*(toiseen päähän
kuin peruna)*

Pinaatti

Samettikukkia

Härkäpapu

Peruna

Tilli

Laari 3

Ruohosipuli
(monivuotinen)

Tomaatti, basilika

Paprika

Porkkana

Lehtikaali

Samettikukkia

Kateviljely

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Katteet - hyödyt

- Käytä katteita – luonnonkiertokulussa maa ei ole paljas
- Estää kosteuden haihtumista
- Vähentää kastelutarvetta – haihtuminen vähenee
- Tasaa lämpötiloja
- Lannoittaa
- Parantaa kasvualustan rakennetta
- Kasvit viihtyvät
- Maan pieneliöstö viihtyy
- Runsaalla sateella kate estää maata liettymästä ja pitää kasvit ja sadon puhtaana
- Vähentää rikkakasvien itämistä

Kateviljely

- Ruohokate lannoittaa maata ja pitää maan kosteana
- Pieneliöt, mm. lierot, viihtyvät ruohon alla
- Katteena voi käyttää myös olkea tai lehtisilppua
- Luonnonkasvisilppu (mm. maitohorsma, voikukka, nokkonen)
- Sateisena kesänä ja paksuna kerroksena kate voi homehtua

Kotimainen kuituhamppu vuoden puutarhatuotteen materiaali

Kuituhampusta valmistettu rikkakasvihuopa, kuivike ja hake ovat Puutarhakauppiat ry:n valinta vuoden puutarhatuotteeksi.

➔ Jaa

🔊 Kuuntele

Kuituhamppu menestyy hyvin Suomessa. Kuva: Jussi Knaapi

Katteet

- Hamppukate
- Lampaan villa
- Sanomalehdet
- Puunkuorikate pensaille ja perennoille

- Suodatinkankaat, juurimatot ja katekankaat
 - Materiaalien ongelma on niiden hajoaminen -> syntyy mikromuovia, joka kulkeutuu maaperään
 - Mikromuovilla on haitallinen vaikutus maaperän rakenteeseen ja eliöstöön
 - Tänä päivänä ei suositella muovikatteita

Tuholaisten torjunta

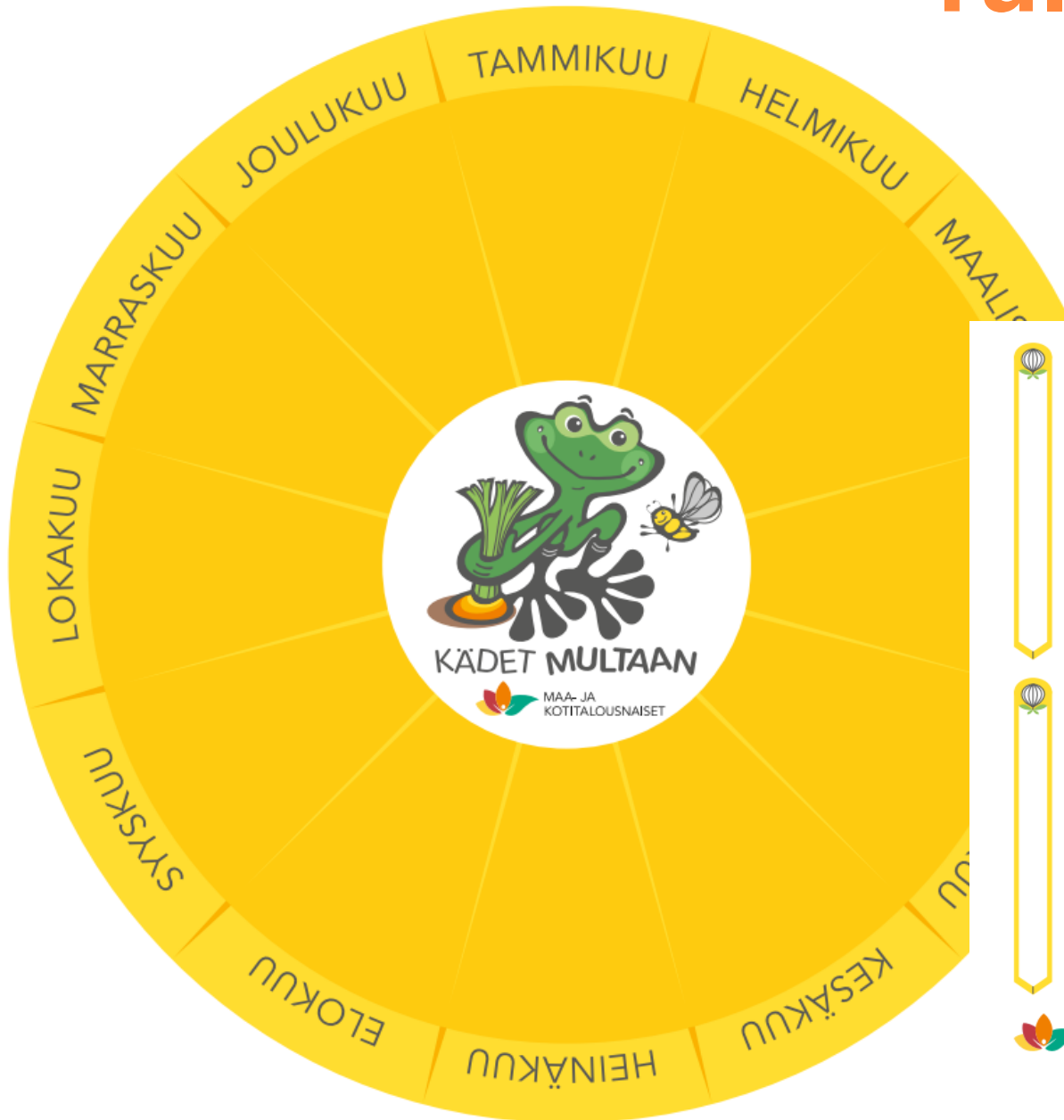
- Hyönteisverkko tiiviisti arkojen kasvien päälle
- Kirvoja voi hävittää kastelemalla kasveja vedellä ja poistamalla ötökkäisimmät lehdet
- Lehtokotilot ja lehtiä syövät perhosen toukat kerätään käsin pois
- Houkutuskasvit
- Nokkosvesi

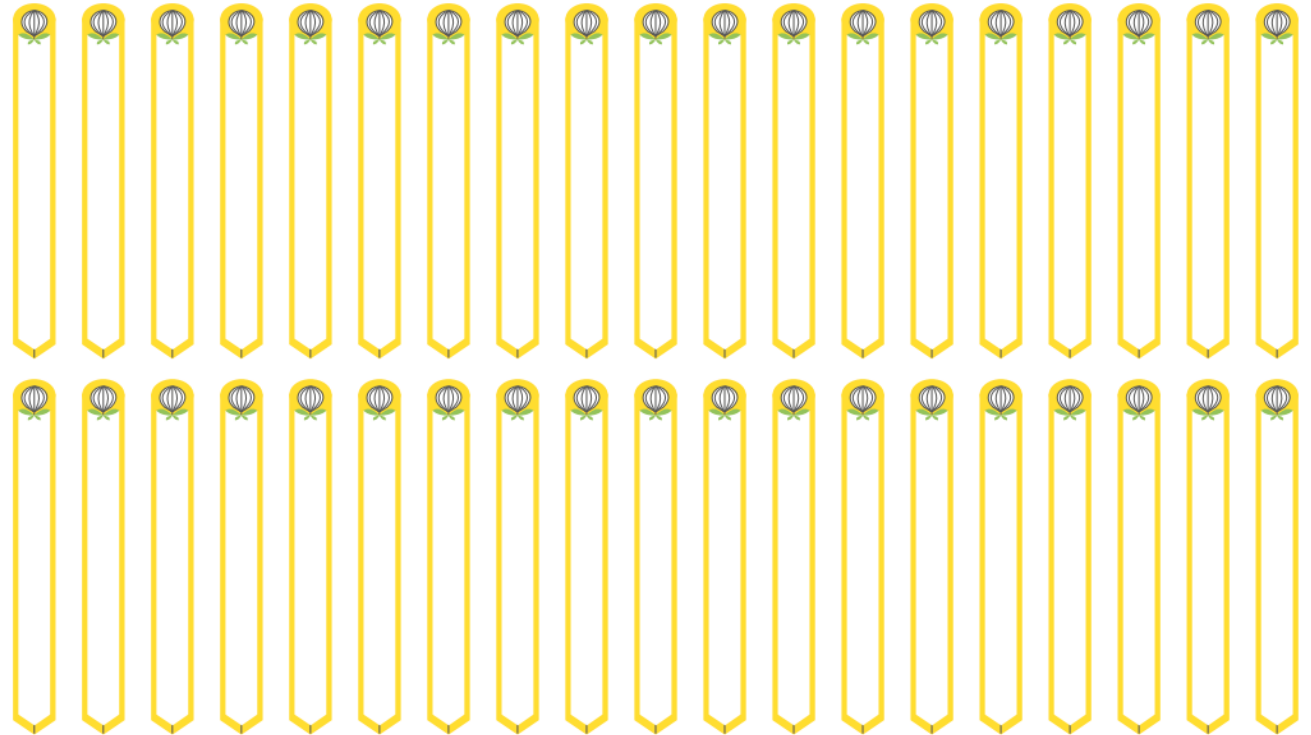
Yrtit tuholaisten ja tautien torjujina (Hyötykasviyhdistys)

Yrtti	Vaikutus tuholaisiin ja tauteihin
Basilika	Kurkkukasvien härmään, kärpäsiin
lisoppi	Etanoihin, kaalikärpäsiin
Kirveli	Salaattikasvien sienitauteihin, muurahaisiin, etanoihin, kirppuihin
Krassi	Etanoihin
Kynteli	Mustiin papukirvoihin
Laventeli	Lehtikirvoihin ja muurahaisiin
Mintut	Kaalien tuholaisiin (kirppoihin ja kaalikärpäsiin), muurahaisiin
Piparjuuri	Koloradonkuoriaisiin
Salvia	Porkkanakärpäsiin, etanoihin, kaalikärpäsiin
Tilli	Lehtikirvoihin, kaalikärpäsiin
Timjami	Etanoihin, kaalikärpäsiin
Valkosipuli	Ruusun härmään, yleinen suojavaikutus erilaisia tuhohyönteisiä vastaan, nematodeihin, sieni- ja bakteeritauteihin

Tulostettava vuosikello

- Vuosikello:
https://www.maajakotitalousnaiset.fi/uploads/kadet_multaan_vuosikello_a3_2022-06-13-114440_gren.pdf
- Viisarit:
https://www.maajakotitalousnaiset.fi/uploads/kadet_multaan_vuosikellon_viisarit_a4_2022-06-13-114440_brtk.pdf

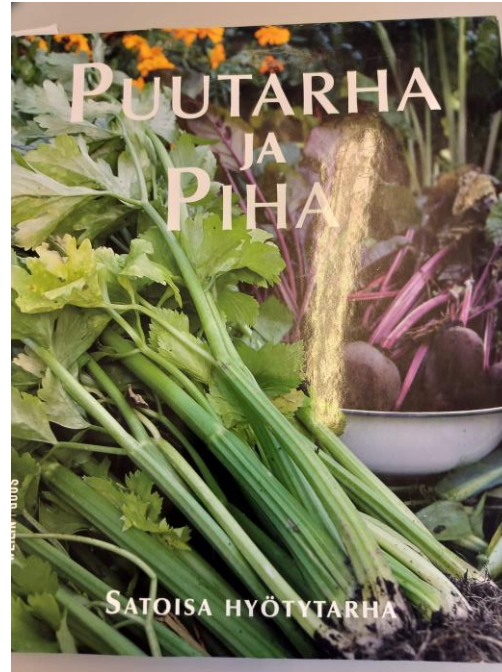
Lisätietoa ja lähteet

- Puutarha ja piha – Satoisa hyötytarha -kirja
- Kaupunkiviljely-kirja
- Hyötykasviyhdistys

Lisää luettavaa esim. [Maa- ja kotitalousnaiset, Kotitarveviljelystä enemmän tehoja –hanke](#)

[Somepuutarhuri: Kaikkein paras kateviljely](#)

Materiaali Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaiset/ProAgria Keski-Suomi, Riitta Peräinen ja Mervi Tiermas/MKN Pohjois-Suomi.

Laitetaan kädet multaan!

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

@Oulun Maa- ja kotitalousnaiset
Maa- ja kotitalousnaiset

@mknoulu
@maajakotitalousnaiset

@maajakotitalous

www.maajakotitalousnaiset.fi

Kiitos!

OLLAAN YHTEYKSISSÄ!

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET